

BOEKBESPREKING.

C. M. de Villiers: Die Toerusting en Voorbereiding van Sendingwerkers. 1946, 48 bl., 1/-.

W. F. Boshoff: Ons Boerevolk en die Sending. 1946, 43 bl., 6d.

Twee uitgawes van die Christen-Studentevereniging van S.A.

In eersgenoemde werkie is 'n Stellenboschse Kweekskoolstudent, wat meen om later self in die sendingveld te staan, aan die woord. Hy probeer aantoon watter verskillende soorte blanke werkers in die sending nodig is, aan watter fisiese, geestelike, sedelike en verstandelike vereistes hulle moet voldoen en wat hul opleiding en afrigting alles moet insluit. Die skrywer stel met reg hoë vereistes vir sendingwerkers en ook ver wag hy dat hul opleiding deeglik moet wees. Tog meen ons dat die kursus 'n bietjie oorlaai is. Van 'n sendingleraar word bv. ver wag dat hy nie alleen die gewone teologiese kursus moet aflê nie, maar hy moet gedurende sy voorbereidingstyd hom ook nog toelê op die studie van die volgende: Ekonomie, Sosiologie, Hebreeus, Grieks, Afrikaans, Engels, Volkekunde, Naturelle-Administrasie en -Reg, Opvoedkunde, Boekhou, Sielkunde, Bantoe-tale, Sendingleer en -geskiedenis; dan moet hy nog enige kennis besit van landbou, houtwerk en musiek, 'n elementêre mediese kennis en nog een en ander praktiese vak-kennis. Ons eie ondervinding is dat 'n sendeling al die kennis later in sy werk nodig het, maar dit kan nie ver wag word dat dit alles met die studietyd opgedoen moet word nie.

Die boekie verdien 'n plek in die biblioteek van alle sendingstudente en -werkers, maar ook alle persone wat belang stel in sendingwerk, kan dit gerus lees. Ons sou een en ander meer positief Gereformeerd wou stel en ons vind dit baie jammer dat name

van bekende Gereformeerde skrywers en ook van verskillende Afrikaanse skrywers, wat 'n eie Afrilkaanse insig in sake het, so in die ooglopend ontbreek in die andersins baie waardevolle bibliografie wat aan die end verskyn.

Die tweede hierbo genoemde is 'n brosjure van 'n sendingleraar in die Vrystaat. Hy probeer om die argumente wat gewoonlik teen die sending ingebring word, te weerlê. Hy doen dit op 'n mooi en oortuigende manier en sy ondervinding is dat ons mense in hierdie verband wel vatbaar is vir oortuiging.

H. DU PLESSIS.

Siloam, 26 Aug., 1946.

* * *

T. J. Haarhoff: Die Antieke Drama.

Afrikaanse Pers-Boekhandel, Johannesburg, 1946; pp. 175, prys 7/6.

Aeschylus ... Agamemnon.

Sophocles ... Antigone.

Euripides ... Troades.

Met die verskyning van Dr. Theo. Wassenaar se vertaling van Sophocles se tragedie, **Koning Oidipus**, 'n paar jaar gelede, en met die opvoering daarvan deur die Volksteater van Pretoria, is die verwagting gewek dat meer vertalings uit die Griekse dramatiese kuns sou volg.* (Na aanleiding van die opvoering verwys ek hier na die insiggewende artikel van Prof. J. A. Ross oor „Die innerlikheid van

[*Reeds in 1928 het by Van Schaik, Pretoria, verskyn **Koning Oidipus**, Treurspel van Sophocles, uit die oorspronklike Grieks in Afrikaans vertolk ens., deur L. J. du Plessis, 'n vertaling wat ook opgevoer is deur die P.U.K.-studente te Potchefstroom in 1927 met musiekbegeleiding deur P. A. van Westerheene van 1926.—Red. Koers.]

'n ou-Griekse tragedie," in Die Huisgenoot van 3 Junie 1938).

Die volgende publikasie, wat ook deur Volksteater, Pretoria, op die planke gebring is, is die vertaling van Euripides se **Die Vroue van Troje**, deur J. P. J. van Rensburg. (Sien Die Huisgenoot van 18 Januarie 1946).

Na verneem word, het daar onlangs van die hand van Prof. Ross 'n werk verskyn oor Euripides, die digter en denker; 'n werk wat beslis baie daartoe sal bydra om die kennis van en die belangstelling in die klassieke kuns en kultuur nog verder aan te wakker.

Deur vir die moderne eeu die werke van Aeschylus, Sophocles en Euripides in vertaalde vorm beskikbaar te stel, het Prof. Haarhoff 'n groot diens aan ons letterkunde, en in die besonder ons dramatiese kuns, bewys. Deur hierdie vertaling stel hy die leek op die gebied van die klassieke tale in die geleentheid om ook deel te hê aan die letterkundige skoonhede, in die vyfde eeu V.C. geskep.

Vir die student van die dramatiese kuns is dit van belang om te sien hoedat daar by die ou kunstenaars reeds 'n baie helder konsepsie bestaan het betreffende die skoonheid van die tragiek van die lewe, soos in hul werke gekristalliseer.

Die grootste belangstelling in hierdie werke sal in die eerste plek nie uitgaan van die kant van die toneelspeler nie, omdat dit as 'n gewaagde proefneming beskou word (Sien **Horison**, 30 Augustus 1946, bl. 4), maar van die dramaties-onderlegde en -geïnteresseerde persoon wat die blywendende skoonheid, soos in daardie werke beliggaam kan waardeer en wat die volle betekenis van Addison se woorde snap, waar hy sê: „A perfect tragedy is the noblest production of human nature.”

Van belang is hierdie vertalings ook, omdat Suid-Afrika op die vooraan staan van groot ontwikkeling op die

gebied van die drama, die toneel- en filmkuns.

Wat die vertalings self betref, kan daar nie in die beknoppte ruimte enige verwysings plaasvind nie. Genoeg dat ons hier daarop wys dat die naam van Prof. Haarhoff voldoende waarborg behoort te wees vir die wetenskaplikheid van die werk. As kunstenaar en klassikus is hy reeds goed bekend deur die werke: **Tria Corda** (1931), **Die liefde van Catullus** (1933), **Die Romeinse Boer** (1925) en **Die Kortverhaal van die Grieke en Romeine** (1935).

Waardevol by hierdie drie vertalings is die aantekeninge van die outeur oor sekere opvattinge omtrent die klassieke drama, sowel as die inleiding tot elk van die tragedies.

Vir die groot waarde van die werk vir ons jong letterkunde, vir die heerlike skoonheid daarin vervat en vir die genot wat die studie daarvan ons bied, wil ek hierdie werk van harte aanbeveel.

Laat ons hoop dat die voorbeeld van Dr. Wassenaar, Dr. van Rensburg en Prof. Haarhoff nagevolg sal word, tot voordeel van ons letterkunde en tot heil van die moderne mensdom.

E. A. VENTER.

* * *

Ds. J. A. V. Burger: Naaman. Uitgewers: Die Christen-Studentevereniging, Stellenbosch, 1946; pp. 24, prys 1/3.

Hierdie kort bybelse toneelstukkie handel oor die bekende episode uit die lewe van Naaman, opperbevelhebber in Sirië; waar hy as melaatse, op aandrang van sy vrou en andere, na Elisa gaan en daar genesing van sy gevreesde siekte vind.

In die vorige uitgawe van Koers het ek die ander twee werkies, **Rut** en **Jefta** bespreek. Die algemene opmerkings daar is ook van toepassing op hierdie kort spel. Hier het die skrywer

egter beter daarin geslaag om een sentrale motief te handhaaf, naamlik die siekte en genesing van die leër-owerste, hoewel die motief hier minder dramaties is as by die vorige twee spele.

Nuttig vir toneelgeselskappe is die aanwysings vir kleredrag, waardeur opvoering vergemaklik word.

Volgens aankondiging sal daar, van dieselfde skrywer, nog twee Bybelse figure as hoofkarakters in dramas optree, t.w. Dawid en Moses. By verskyning sal die twee spele ook in hierdie tydskrif kortliks bespreek word.

E. A. VENTER.

* * *

F. A. de Kock: Volk en Verbond. Calvinistiese Studiekring, Bus 478, Bloemfontein, 1924. 40 bl. 1/6 p.v.

Ds. de Kock is 'n oortuigde Calvinis en steek dit in hierdie brosjure nie onder stoele en banke weg nie. Hy skryf reguit en sê dinge onomwonde. Sy stellings uitgewerk in 7 kort hoofstukkies is almal suiwer en Skrifgetrou. Sy beredenering van die stellings is eweneens op die Skrif gegrond. Hy voer sy argumente op 'n besliste, afdoende en oortuigende wyse aan. Sy konsekwente uiteensetting is soms verrassend nuut en insiggewend. Wat my veral getref het, is die volgende: No. 2 oor samesmelting van Boer en Brit („in S- Afr. alleen te verkry ten koste van die suiwerheid van die Boer-Calvinistiese lewensbelydenis”), No. 3 Bloed en Belydenis („as Calviniste handhaaf ons die pluriformiteit van die een ware Volk-van-God onder die nuwe Bedeling”), No. 5 Verbond en Vaderland („Die erfland as een van die eerste Verbondseëninge”), No. 6 Verbond en Volkseenheid („Daar is geen waaragtige volksgemeenskap en -eenheid op aarde moontlik buitekant die Verbond en Verbondsregte van die Here nie”), No. 7 Die Christelikheid van die Volk („Alleen in verband met

die Verbond en die gehoorsaamheid daaraan in en deur Christus het ons enige reg om van 'n Christelike volk te spreek”) en No. 8 Die Verbondsbrekers, met snydende taal („Calvinistiese politiek onder 'n volk, net soos Calvinistiese prediking in 'n kerk, moet die nie-Calvinis uitdryf uit ons midde, of dit moet hom tot bekering „forseer”). Aan die opvoeding word ook aandag gegee: „So 'n volk moet in laer en hoër onderwys aan sy Verbondskinders 'n Verbondsoopvoeding (Christelike wetenskap!) verseker om sodoende die Afrikanerbloed in diens te stel van die Verbondsbelydenis en Verbondsgehoorsaamheid.” (bl. 20).

Taal en styl is pittig maar kan heelwat besnoei word; spelling is hier en daar onsuiver.

'n Mooi brosjure wat die Calvinistiese lewens- en wêreldbeskouing helder, oortuigend en prikkelend uitba-suin.

J. CHR. COETZEE.

* * *

M. J. van Straten: Getroud en tog Gelukkig. C.S.V. Boekhandel, Stellenbosch, 1946. 90 bl. 2/9 p.v.

Mev. van Straten is 'n bekende skryfster van sedelik godsdienstige werkies. Ons dink veral aan „Louter Goud” en „Môredou.” Hierdie werkies oor die Christelike huwelikslewe getuig van groot erns en opregtheid. Al is dit geen diepgaande, wetenskaplike studie nie en al is dit 'n bietjie aangedik deur sterk piëtistiese (om nie te sê metodiese nie) sieninge en segswyses, kan ek dit tog sterk aanbeveel vir lesing deur alle gelowiges. Dit sal in alle geval ontsaglik meer goed doen as baie van die sogenaamde modern-wetenskaplike boeke en brosjures oor die huwelikslewe. Dit handel o.a. oor die volgende eise in 'n gelukkige huwelikslewe: respek, eenheid, vertrouwe, hoflikheid, blymoedigheid en humor, hulpvaardigheid aan mekaar, gesonde verstand, sakgeld

Onder die eise word nie genoem nie maar tog wel stilswygend aanvaar: waaragtige Godsvrug—want 'n huwelik tussen Christene kan alleen dan gelukkig wees as alles ingerig word tot die eer van die Here wat Self die huwelik ingestel het.

J. CHR. COETZEE.

* * *

J. J. du Toit: Tug, Vryheid en Straf in die Opvoeding. Calvinistiese Studiekring, Bus 478, Bloemfontein, 1946. 35 bl. 1/- p.v.

Dit is no. 9 van die Publikasies van die Calvinistiese Studiekring. Drs. du Toit is senior lektor in opvoedkunde aan die U.K.O.V.S. en het die grootste deel van sy opleiding onder Prof. J. Waterink van die Vrye Universiteit geniet. Hy stsaan op 'n oortuigde standpunt en besien vanuit die Calvinistiese lewens- en wêreldbeskouing die vraagstuk van tug, vryheid en straf. Onder twintig kort punte behandel hy die probleem op 'n oortuigende wyse. Sy uiteensetting is duidelik en helder en word gegrond op 'n uitgebreide studie van die beste bronne, op eie ervaring as onderwyser en op 'n deeglike deurdenking van die hele vraagstuk. Ek kan die brosjure van harte aanbeveel. Dit is tydig en aktueel.

J. CHR. COETZEE.

* * *

G. Cronje: Afrika sonder die Asiat —die blywende oplossing van Suid-Afrika se Asiate-vraagstuk. Uitg. Publicite en L. & S.—Johannesburg. 206 bladsye, prys 12/6.

Hierdie werk is bedoel as aanvulling en afronding van dieselfde skrywer se 'n **Tuiste vir die Nageslag** en gee inderdaad ook saam met laasgenoemde werk 'n omvattende en afgeronde skema vir die oplossing van ons land se rassevraagstukke, wat deur sy deurtastendheid skerp afsteek teen die „beleide” van politieke partye.

Die vraagstuk van die Indiërbevolking in Suid-Afrika word hierin omvattend en deeglik en helder behandel, hoewel die hoofnadruk op die ekonomiese aspek val. Ongelukkig kon die jongste ontwikkelinge na aanleiding van vanjaar se wetgewing nie behandel word nie. Verder is dit soms merkbaar dat die skrywer as sosioloog nie heeltmal met gemak beweeg in juridiese en kommersiële kwessies, bv. as hy eiendom en besit nie eiginlik onderskei nie, of as hy baie maklik praat van beperking van Indiese handel tot Indiërs.

Origens is die skrywer 'n veilige en ingeligte gids en is sy werk 'n ligbaken op die regte pad tot die oplossing van hierdie vraagstuk, ook deur sy skerp beligting van die futiliteit van die politieke geskipper van die verlede.

Die inhoud en strekking word voldoende aangedui deur weergawe van die opskrifte van die hoofafdelinge, soos volg:

- I. Die ontstaan van die vraagstuk.
- II. Die verergering van die vraagstuk.
- III. Die vertroeteling van die vraagstuk.
- IV. Die gevaar van die vraagstuk.
- V. Die oplossing van die vraagstuk, met Algehele Repatriasie as laaste paragraaf.

L. J. DU PLESSIS.

* * *

Nel, H. B. F.: Terug. Nas. Pers. Kaapstad, 1946; pp. 246, 7/-; en **Potgieter, D. J.: Moord in die Laeveld.** Nas. Pers. Kaapstad, 1946; pp. 298, 7/6 (8/- pv.).

Oor hierdie twee werke kan feitlik volstaan word met 'n aankondiging. Nie een van die twee bied meer as gewone ontspanningsleesstof nie: die eerste min of meer op die patroon van die by ons so algemene intrigeroman; die tweede is 'n speurverhaal wat 'n mens gespanne lees.

de Klerk, W. A.: *Die Grenslose*. Nas. Pers, Kaapstad, 1946; pp. 347, 8/6 (9/- pv.).

In die Nuwe Biblioteekskema van die Nasionale Pers is dit die tweede werk wat bo die middelmatige uitstyg. Om te praat van die stryd tussen twee vroue, soos op die stofomslag, is nie heeltemal juis nie: die „stryd” kom net van die eenkant, en eers teen die einde tree Andrie selfverdedigend op.

Twee vroue staan teenoor mekaar: Anna Arveddsen, die grenslose, verbitterde, verwaande, wat net die strewe ken: selfhandhawing teenoor die lewe en die maatskappy waarin sy met 'n toenemende gevoel van verydeling en vereensaming bedreig word, en om haar seun, Tonie, die hoogste sport in sy praktyk te laat bereik, kom te staan teenoor die vrou van Tonie, die beminlike, simpatieke, bekwame Andrie, met haar mooi naasteliefde en selfverloëning. In haar sien Anna, heeltemal ten onregte, die verpersoonliking en die bondgenoot van die magte wat haar met verydeling bedreig en haar van haar seun, op wie sy al haar selfsugtige liefde konsentreer, wil beroof. Daarom word Andrie die middelpunt van haar verlyn. Tussen die twee vroue staan Tonie, kind van die een en man van die ander.

Hierdie werk bevat mooi momente. Tot die geslaagdste behoort o.a. die afranseling van die hond, waardeur Anna aan haar haat vir Andrie uiting gee—en die hond het juis vir Andrie gebyt!—die brief van Tonie aan sy moeder met dide bittere ironie, die „verydeling” in die lewe van Johannes Cillié e.d.

Ten spyte van die onteenseglik hoë verdienstes bevredig hierdie werk my nie, veral om wat 'n mens 'n dualisme in die karaktertekening kan noem. Wat Anna betref, sou ek graag gesien het dat die skrywer haar uitgebeeld het óf as 'n duistere, sinistere, demonesse mag wat 'n mens met afgryse

vervul maar aangryp om die meedoënloosheid van haar intriges, óf as 'n vrou wat self meedoënloos meegesleur word deur 'n sodanige mag, soos sy self eenkeer voel: „Sy is magteloos in die greep van iets demonies wat haar aandryf om Andrie seer te maak, om haar hard te slaan met haar onverskilligheid en gevoelloosheid. Ja, hoe goed weet sy nie dat wat sy besig is om te doen, verkeerd is nie. . . . Maar sy kan haarself nie help nie” (bl. 191): met so'n vrou sou ek meegevoel kon gehad het. So'n vrou sou grensloos kon gewees het. Sy word nie deurgaans uitgebeeld as die een of die ander nie: ten spyte van haar „magteloosheid” is sy baie aktief in haar plannegesmee en daal selfs so laag as daardie bedenklike brief aan haar seun.

Andrie is 'n mooi karakter, maar by haar sou ek graag by haar selfverloëning iets minder futloosheid en meegaandheid teenoor haar skoonmoeder gesien het. Dat sy deurgaans daardie spanning vir haar man verberg, is vir my onoortuigend.

Tonie is die swakste geslaag: dat 'n man van sy status en ontwilkeling nie die spanning kan bemark nie, is vir my onwaarskynlik.

H. VENTER.

P.U.K. vir C.H.O.

* * *

Ds. J. A. van Zyl Viljoen: *Dood, waar is jou angel?* C.S.V., Stellenbosch, 1946; pp. 132; prys 4/6 posvry.

Hierdie „reeks oordenkinge vir begrafnisse” bevat veel vertroosting en vermaning wat tot seën kan strek, en dikwels mooi en oorspronklike gedagtes.

Daar kom egter enkele uitlatings voor wat minder gelukkig is. Ons noem slegs een. Tereg word, bv. op p. 91, nadruk daarop gelê dat die lyk wat begrawe word, in heerlikheid en onverderflikheid sal opgewek word. Op verskeie ander plekke egter (bv. p.

89, 97 en 98) word na die lyk verwys as „maar net die oorskot” en geredeneer asof die liggaam nie deel van die mens is nie.

Volgens die Skrif egter is die liggaam deel van die wese van die mens, en tempel van die Heilige Gees, en het dit 'n ewigheidsbestemming (bv. 1 Kor. 6: 19, 20; 1 Kor. 15; Fil. 3: 21). Daarom geld die voorskrifte van Gods wil nie slegs op Sondag en in die kerklike lewe nie, maar ook op die gebied van die liggaamlike en die stoflike. Alle geringskating van die liggaam moet dus konsekwent en hard bestry word. Want dit lei, ongemerk maar gewis, tot die opvatting—'n opvatting wat die skrywer seker nie huldig nie— asof dié lewensuitinge (bv. huwelik, handel, politiek, ens.) wat betrekking het op „maar net die oorskot,” buite die Godsdiens staan.

A. POSTMA.

* * *

Ds. Hendr. J. Pienaar: Die dominee vertel. C.S.V., Stellenbosch, 1946; pp. 63; prys 1/9 posvry.

Mededelings van ondervindings opgedoen deur die skrywer e.a. predikante, gedurende die tyd van hulle bediening. Oplettendheid en kunsgevoel stel die skrywer in staat om die diepere betekenis en skoonheid van alledaagse insidentjies onderhoudend te beskrywe.

* * *

Ds. H. D. A. du Toit: Praktiese Christendom. C.S.V., Stellenbosch, 1946; pp. 128; prys 3/6 posvry.

Hierdie werkjie bied 'n verklaring van die Brief van Jakobus. Die eksegese is gesond, die voorstelling helder.

Dis bekend dat Jakobus se eis „toon my jou geloof uit jou werke” (2: 18) en sy betoog dat „die geloof sonder die werke dood is” (2: 20), dikwels voorgestel word as lynreg in stryd met wat Paulus deurgaans verkondig het, nl. dat „die mens geregberdig word deur die geloof sonder die werke van die wet” (Rom. 3: 28). Die skrywer het o.i. baie goed daarin geslaag om te bewys dat hier van teenstrydigheid geen sprake is nie, maar dat die twee mekaar aanvul. Hy toon aan dat die Skrif van ons eis: **goeie werke as vrug van die geloof.** „Ware gesonde Christelike lewe kan alleen stoel op 'n gesonde leer en die twee kan nie van mekaar geskei word nie.” (p. 7).

In verband met die gebed vir kranke (Jak. 5: 14—18) wek die skrywer (p. 121—124) die indruk asof die verhoring al dan nie, uitsluitlik afhanklik is van die geloof van die bidder. Hy versuim om te meld dat God in sy wysheid anders kan wil, soos bv. in die geval van Paulus se gebed om verlos te word van die doring in sy vlees (2 Kor. 12: 7—9).

Die werkjie getuig van deeglikheid en bekwaamheid, en bring die ryke inhoud van die Christelike leer nader aan die hart en verstand en spoor aan tot 'n Christelike lewe.

A. POSTMA.